# GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE DI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șese luni 6 fior., pe trei luni 3 fior
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

ANULŬ L.

SE PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisori nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 102 — *Sâmbătă, 9 (21) Maiu.* — 1887.


## Brașovŭ, 8 Maiu 1887.

Celŭ mai autorisatŭ dintre tóte diarele guvernamentale unguresci, câte s'au pronunțatŭ asupra conferenței generale a alegĕtorilorŭ români, este fără îndoélă „Pester Lloyd“.

Ce dice acestŭ organŭ de frunte alŭ d-lui Tisza Kalman?

Resultate mulțămitóre positive ale conferenței române din Sibiiu nu află „Pester Lloyd“ nici unulŭ, nemulțămitóre cu carulŭ. Găsesce înse unŭ singurŭ resultatŭ mulțămitorŭ negativŭ și acesta este *atitudinea Sașilorŭ față cu mișcarea română.*

Fóia pestană ne spune adecă cu bucuriă, că după informațiunile ce le are, cercurile săsesci din Transilvania s'au feritŭ de astădată de orice atingere cu naționalii malcontenți români, cu cari acum trei ani păreau înclinați a face causă comună. Cu multă satisfacțiune accentuéză acum „Pester Lloyd“, că Sașii din Transilvania s'au datŭ la o parte și „nu mai consideră conferența românéscă ca o parte a oposițiunei naționale generale“.

Nu este aici loculŭ de-a cumpeni încâtŭ bucuria fóiei tiszaiste este întemeiată séu nu pe realitate. Ajunge deocamdată că din espectorările ce le face în articululu de fondŭ din numĕrulŭ sĕu dela 12 Maiu a. c. asupra conferenței nóstre, putemŭ constata:

întâiu, „Pester Lloyd“ recunósce, că esistă o mișcare între Români, care nu este nicidecum pe placulŭ guvernului și căreia i-a datŭ viuă espresiune adunarea dela Sibiiu, de unde a rĕsunatŭ unŭ „strigătŭ de amărăciune și de neîmpăcare.“

alŭ doilea, „Pester Lloyd“ recunósce indirectŭ, că guvernulŭ ungurescŭ s'a temutŭ ca nu cumva sĕ se alăture și Sasii din Transilvania la acéstă mișcare română părăsindŭ posițiunea lorŭ isolată; ér acum se bucură, că acésta nu s'a întêmplatŭ și că isolați au rĕmasŭ și Sasii și Românii.

Ce resultă din aceste constatări?

Resultă, că organulŭ d-lui Tisza nu esprimă adevĕrata sa convingere, când susține, că numai o fracțiune, o minoritate nemulțămită română vorbesce prin graiulu conferinței din Sibiiu. Căci decă ar fi așa, de ce s'ar teme „Pester Lloyd“ așa de multŭ ca nu cumva Sasii din Ardealŭ sĕ dea mâna cu Românii?

Scimŭ cu toții, că Sasii ardeleni representă numai unŭ micŭ numĕrŭ alŭ poporațiunei acestei țĕri. Decă dér Sasii ar face causă comună cu o minoritate neînsemnată română, ce temere așa mare arŭ puté sĕ aibă cei dela putere față cu acéstă coalițiune? Ce lucru mare decă cele două sute de mii de Sasi s'ar alătura la câteva sute de mii de Români, cari, după cum dice „Pester Lloyd“, nici n'arŭ representa clasa inteligentă român și nici că ar puté representa voința Românilorŭ?

Etă dér, că bucuria netimpuriă și, în parantesă fiă disŭ, de totŭ nepolitică, asupra atitudinei reservate a Sasilorŭ față cu conferența românéscă, a datŭ de golŭ pe organulŭ combatantŭ alŭ d-lui Tisza și ne dovedesce cu-o claritate, ce nu mai lasă nimicŭ de doritŭ, că svêrcolirile și săriturile sale desperate, spre a micșora importanța votului adunărei nóstre, suntŭ *curată comediă.*

Ar însemna prin urmare a ne pierde timpulŭ celŭ scumpŭ, decă amŭ mai sta de vorbă cu „Pester Lloyd“ asupra afirmărilorŭ sale privitóre la conferența nóstră, afirmări pe care acestŭ organŭ însuși nu le crede.

Décă fóia d-lui Tisza ne numesce pe noi, Românii, elementŭ „turbulentŭ“, n'avemŭ nimicŭ de obiectatŭ, căci turbulenți voimŭ sĕ și fimŭ, întru câtŭ adecă țintimŭ a turbura apele d-lui Tisza, cum ne turbură și elŭ mereu apele nóstre, făr' de nici o crutare.

Cumcă amŭ voi sĕ rĕsturnămŭ statulŭ, „Pester Lloyd“ însuși nu o crede, nu ar crede-o póte nici atunci, când, spre marea spaimă a lui și a stăpânului sĕu, Sașii din Transilvania și-arŭ schimba gândulu și s'ar decide a da mâna cu noi, ca sĕ scăpămŭ odată de năpastea, care ne amenință limba și naționalitatea cu peire.

Décă, în fine, organulŭ guvernului ungurescŭ ne vine cu absurda afirmare, că „evenimentele politicei internaționale“ din timpulŭ mai recentŭ arŭ fi trebuitŭ sĕ ne deschidă ochii și sĕ ne facă sĕ recunóscemŭ în Ungurii dela putere pe adevĕrații susțiitori ai libertății și ai esistenții nóstre naționale, atunci ne luămŭ voia a-lŭ învita sĕ-și casce mai întâiu elŭ însuși puțintelŭ ochii, sĕ se uite împrejurŭ și sĕ ne spună, cari popóre simpatiséză astădi cu campionii „libertății“ din Pesta și cari dintre popórele Transilvaniei, ale Țĕrei unguresci și ale Orientului arŭ fi așa de nebune de a se desbrăca de individualitatea și de drepturile lorŭ naționale de dragulŭ politicei „liberale“ a cabinetului Tisza.

Ori că „Pester Lloyd“ ne crede pe noi prea mărginiți, și atunci ar fi bine sĕ-și mai bage mințile în capŭ, ori-că elŭ însuși este mărginitŭ de spăriatŭ și atunci trebue sĕ-lŭ compătimimŭ!

## Din afară

*Ministerulŭ francesŭ a fostŭ rĕsturnatŭ,* prin votulŭ camerei dela 17 Maiu n. în cestiunea bugetului. Ministerulŭ presentase unŭ bugetŭ, pe care comisiunea bugetară l'a daclaratŭ ca fiindŭ pré mare. Ministrulŭ de finanțe Dauphin propuse în urma acésta o economiă de 13 milióne, dér comisiunea nu se învoi. Președintele consiliului Goblet cerŭ sĕ facă comisiunea propuneri hotărîte în privința reducerei bugetului, dér o refusa, dicĕnd că acésta privesce pe guvernŭ. Ajungêndu bugetulŭ în cameră, maioritatea acesteia vota în contra proiectului de bugetŭ alŭ guvernului și astfelŭ cabinetulŭ Goblet se vĕdŭ silitŭ sĕ'și dea demisiunea. La votare s'a observatŭ o mare desbinare a partidelorŭ; membri ai aceleiași partide au votatŭ unii contra, alții pentru ministeru. Președintele republicei Grévy a primitŭ demisiunea cabinetului. Până acum nu se scie cu siguranță, cine va fi chematŭ se formeze cabinetulŭ; se vorbesce de Freycinet, care ar ave de gândŭ sĕ aducă în cabinetu totŭ elemente noue, se mai vorbesce că dênsulŭ, decă va primi a forma ministerulu, pe Boulanger nu îlŭ va lua în cabinetŭ. Cei din Berlinŭ aștéptă negreșitŭ cu mare încordare resultatulŭ resolvărei crisei ministeriale din Franța.

Scirei sosite în Belgradŭ, că *regina Natalia* și *prințulu de coronă* au fostŭ învitați de Țarulŭ Rusiei sĕ locuiască câtŭ timpŭ vorŭ sta în Crimea castelulu *Livadia,* i se dă mare *însemnătate politică.* Mai alesŭ în cercurile liberale se consideră acéstă învitare ca o confirmare a părerei, că călĕtoria reginei în Rusia stă în legătură cu împrejurări politice.

Fóia oficiósă bulgară „Nezawissima Bolgaria“ comunică, cumcă regentulŭ *Stambulow,* care a întreprinsŭ o călĕtoriă prin tótă țera, la primirea ce a făcut'o în Silistra s'a esprimatŭ, că *Rusia* ar fi primitŭ deja consimțĕmêntulŭ *Germaniei* și alŭ *Franciei* sĕ ocupe Bulgaria, dér că a renunțatŭ la ocupațiune numai în urma energicei atitudini a *Austriei.*

## Voci din pressă asupra conferenței nóstre.

Intr'unŭ primŭ articulŭ, întitulatŭ „Programulŭ partidului românŭ“ noua fóia guvernamentală „Budapester Journal“ se esprimă astfelŭ:

Liniștea idilică ce o gustă prietinosulŭ Sibiiu neconturbatŭ în fiecare anŭ, căutândŭ și aflândŭ mângăiere în amintirea însemnătății politice de odinióră, a fostŭ întreruptă sĕptĕmânile din urmă de repețite ori prin conferențele naționalităților ce s'au ținutŭ acolo. Mai ânteiu se ridică miculŭ grupŭ alŭ partidului poporalŭ săsescŭ, își desfășură stegulŭ și dădu cursŭ liberŭ plângerilorŭ sale. Lui îi urmară Românii, totŭ în scopulŭ de a se consulta asupra programului, de care are sĕ se țină partidulŭ lorŭ în decursulŭ apropiatelorŭ alegeri și de a lua hotăriri definitive în acéstă privință. E totŭ vechiulŭ cântecŭ, care se cântă aci și mai că ar perde omulŭ credința în eterna schimbare a aparițiunilorŭ, când trebue sĕ experieze acéstă aderare la greșitele vederi, de atâtea și de atâtea ori combătute.

In tocmai ca o lume pentru sine, care își are legile ei proprii și-și creeză propria ei logică, așa ne impresioneză și demna adunare a Românilorŭ, cari s'au sfătuitŭ în Sibiiu asupra durerilorŭ poporului românŭ și cari voiau sĕ-i arete calea cea bună pentru viitorŭ. Aci nu s'a fostŭ desbătutŭ și consultatŭ numai asupra singuraticelorŭ puncte din programŭ, ci și despre marele principii ale întregului parlamentarismŭ și au datŭ Domniile lorŭ părerea. Cu multă mirare aude omulŭ aci teorii cu totulŭ nouĕ și acea veste curiósă, că parlamentarismulŭ nici nu e de locŭ potrivitŭ pentru Ungaria. Până acum se închinau omenii acelei vederi nenormative, că după Anglia nici unŭ statŭ în Europa n'a înțelesŭ parlamentarismulŭ atâtŭ de bine ca Ungaria, alŭ cărei primŭ documentŭ constituționalŭ e numai cu vre-o câțiva ani mai tinĕrŭ ca *Magna Charta* englesă. Acésta dealtmintrelea o sciu conducĕtorii naționalității române totŭ atâtŭ de bine ca și noi, și ei și-au acomodatŭ numai o nouă doctrină parlamentară pentru a o folosi momentanŭ. O doctrină atâtŭ de nouă, că stă în celŭ mai grotescŭ contrastŭ cu tote principiile incontestabile ale adevĕratului constituționalismu. Cum s'ar fi și gânditŭ altcum Domniile lorŭ a hotărî trimiterea unei deputațiuni la treptele Tronului, care are sĕ predea Monarchului unu memorandŭ imediatŭ ce va motiva atitudinea Românilorŭ? Der nu sciu conducĕtorii Românilorŭ, că Ungaria se guverneză printr'unŭ ministeru responsabilŭ și că acesta e organulŭ mijlocitorŭ între națiune și Tronŭ și potŭ ei numai pe unŭ momentŭ sĕ uite, că unŭ asemenea pasŭ e negarea tuturorŭ principiilorŭ parlamentare? O conferență, care e în stare sĕ aducă unŭ asemenea conclusŭ, nu are dreptulŭ de a discuta asupra legilorŭ fundamentale ale parlamentarismului, înțelepciunile lorŭ politice nu potŭ trage nimicŭ în cumpĕnă.

Deră și singuraticele puncte ale programului dau prilegiu la o critică seriósă. Românii au decretatŭ din nou pasivitatea absolută pentru Ardealŭ și numai pentru singuratice cercuri din Ungaria au permisŭ abatere dela aceea. Noi nu suntemŭ în stare sĕ cuprindemŭ adâncimea motivelorŭ ce i-au îndemnatŭ din nou la aducerea acestui conclusŭ și trebue sĕ le primimŭ cu o fatalistică resignațiune, ori câtŭ amŭ voi se credemŭ, că chiar evenimentele timpului din urmă ar fi trebuitŭ sĕ îndemne pe Românii din Ungaria la o întórcere. Pe câtă vreme ține neplăcuta încordare dintre monarchia nóstră și învecinata România, anume aspirațiuni centrifugale, deși nu le pute afla omulŭ de ceva permisŭ, der erau explicabile, pute omulŭ, totŭ din punctŭ de vedere romănescŭ, se viseze de anumite eventualități indepărtate și pute multe înțelege de dragulŭ acelorŭ planuri pentru viitorŭ. Momentana situațiă politică însĕ nu e de locŭ potrivită de a face probabilă realisarea acelorŭ visuri, și astfelŭ acelŭ argumentŭ nepermisŭ cade de sine.

Miculŭ parlamentŭ separatŭ din Sibiiu a stabilitŭ din nou și lupta în contra tuturorŭ tendințelorŭ de maghiarisare dreptŭ unŭ punctŭ alŭ programului, punĕndŭ la textulŭ lui de mai nainte adausulŭ „vină aceste tendințe din ori și care parte.“ De sigurŭ prin acésta au în vedere reuniunea de cultură ardelenéscă și e explicabilŭ că conducĕtorii români strigă cu voce înaltă, de órece acéstă reuniune voesce sĕ stabileze procesulŭ de distrucțiune ce-lŭ portă Românii în contra elementului maghiarŭ din Ardealŭ. Ori cum vomŭ întórce lucrulŭ, plângĕ-se și vaete-se Românii ori-câtŭ de multŭ în contra maghia-

risării, este faptŭ, că romanisarea consumă multŭ mai multŭ elementŭ maghiarŭ, decâtŭ vice-versa. Ținuturi întregi au cădutŭ în decursulŭ timpului victime acestui procesŭ și cine s'ar mai mira, că Maghiarii vorŭ să pună odată stavilă operei de distrucțiune? Statulŭ se abține dela acéstă mișcare; decă societatea voiesce să și împlinéscă o datorință sfântă, de sigurŭ n'are să i se facă nici o imputare.

Der destulŭ despre punctele din programŭ. O altă apariţiune a celei din urmă conferențe românescĭ atrage asupra sa multŭ mai multŭ atențiunea, ca și acele stereotipice puncte de jalbă. Înțelegemŭ scrisorea d-lorŭ Mocsonyi-escĭ, in alŭ cărorŭ nume incontestabilŭ, celŭ mai talentatŭ dintre ei, d-l Alexandru de Mocsonyi, a adresatŭ o scrisore, prin care se declară sĕrbătoresce pe deplinŭ solidarŭ cu conclusele conferenței. Noi nu scimŭ sigurŭ décă frații Mocsonyi-escĭ s'au alăturatŭ și acum suntŭ trei ani programului partidului; într'o formă atâtŭ de hotărîtă ca și acum, de abia ar fi putută să fiă. Ce pagubă că amărăciunea care, nutrită in modŭ măestritŭ, face imposibilă o aprețiare obiectivă a împrejurărilorŭ, condamnă la neactivite pe unŭ omŭ atâtŭ de talentatŭ, pe unŭ oratorŭ parlamentarŭ atâtŭ de destoinicŭ, cum e Alexandru Mocsonyi, in vreme-ce elŭ prin con ucrarea sa ar pute forte multŭ folosi. Câtă vreme a statŭ elŭ în parlamentulŭ ungarŭ, unde totdeuna se dedea de bunŭ Ungurŭ, cestiunea de naționalități se aprețiase dintr'unŭ punctŭ de vedere mai înaltŭ ca și alŭ odiului bagatelŭ — care există adi la naționalități — și chiarŭ prin participarea unorŭ asemenea ómeni la activitatea legislatore se puteau încetulŭ cu încetulŭ inlătura tóte disensiunile. Retrăgendu-se și aceste elemente conducetóre și dândŭ naționalitățilorŭ sfatulŭ, de a se abține dela ori-ce politică a Ungariei, ele impedecă însĕși desvoltarea propriilorŭ lorŭ interese și ruineză bunăstarea statului, care atunci e mai puternicŭ, când toți cetățenii lui lucreză împreună spre a-lŭ ridica și susținea. Timpulŭ passivităţii politice ar fi trebuitŭ să trecă odată și pentru Români, ei ar trebui să încete odată cu busumflările, să'și rupă tăcerea politică și să se gândéscă la dicetorea, — și decă ea este maghiară — „Vocea copilului mutŭ nu o aude nici propria lui mamă."

## Distingerea regimentelorŭ românescĭ.

*Bruck* 1. L. 16 Maiu n.

Regimentele românescĭ din armata împĕrătéscă s'au distinsŭ totdeuna atâtŭ în resboiu câtŭ și 'n timpŭ de pace. La tóte ocasiunile au arĕtatŭ, și au făcutŭ pe superiorĭ să se convingă, că soldatulŭ românŭ e soldatŭ ne'ntrecutŭ de alții, demnŭ de strămoșii séi.

Acésta au dovedit'o din nou cele două regimente românescĭ staționate în Viena: reg. 31 de inf. din comitatulŭ Sibiiului și reg. 83 de inf. din Bănatŭ, carĭ suntŭ în divisiunea prințului de corónă Rudolfŭ.

Cu 1 Maiu brigada generalului cav. de Thyr, compusă din reg. 31, 83 și 12 a venitŭ în lagărulŭ de lângă Bruck, pentru esercițiĭ de câmpŭ. In 13 l. c. Maiestatea Sa Impĕratulŭ, însoțitŭ de archiducii Rainer și Wilhelm, de moștenitorulŭ tronului Rudolf, de adjutanții séi, între carĭ erau baronii Poppŭ și Paar și de alțĭ generalĭ, a inspectatŭ trupele din lagărŭ. Regimentele au făcutŭ unulŭ câte unulŭ, pe posițiunile desemnate și după ordinile date de însuși Maiestatea Sa, diferite esercițiĭ de câmpŭ, esercițiĭ tactice în companiă și în batalionŭ. Intre tóte, reg. 31 a escelatŭ prin precisiunea mișcărilorŭ, prin ordinea și regula în atacŭ, prin disciplina focului și prin liniștea mare păstrată atâtŭ în decursulŭ înaintărei câtŭ și la împușcare. Impĕratulŭ pe deplinŭ mulțămitŭ lăudă corpulŭ ofițerescŭ și pe soldați cu cuvinte forte măgulitóre, dicêndŭ între altele: „D-vóstră ați făcutŭ tóte escelentŭ; ați ajunsŭ supremulŭ; ați câștigatŭ cea mai deplină recunoscință a Mea. Vĕ mulțămescŭ pentru silința și zelulŭ arĕtatŭ". Cuvintele acestea împĕrătescĭ s'au împărtășitŭ îndată feciorilorŭ în limba românéscă în presența Maiestății Sale.

După aceea a defilatŭ regimentulŭ atâtŭ de bine și de frumosŭ, că Maiestatea Sa surîdêndŭ de bucuriă și făcêndŭ semne de mulțămire cu mâna, dicea românesce: „Bine, forte bine!"

Regimentulŭ 31 și la inspecțiunea din 26 Aprilie s'a distinsŭ prin defilare între garnisóna întrégă (10 regimente), er diarele numai despre elŭ au disŭ: „Românii cei viteji".

Séra a dăruitŭ colonelulŭ cav. de Pohl câte unŭ butoiu de vinŭ la fie-care companiă și a iertatŭ tóte pedepsele.

Alăturĭ cu reg. 31 a statŭ în tóte regimentulŭ bănățenescŭ 83, comandatŭ de colon. cav. de Polla. Maiestatea Sa și-a esprimatŭ cu cuvinte de laudă deplina sa recunoscință și mulțămita pentru frumósele resultate ce le-a arĕtatŭ regimentulŭ, și precisiunea cu care a făcutŭ tóte esercițiile, deși ploua. In generalŭ căutătura și ținuta soldatului românŭ era impunĕtóre, măndră, ceea ce făcea o impresiune forte bună asupra privitorilorŭ.

După amédi întregŭ regimentulŭ a eșitŭ înaintea baracelorŭ pe iérbă verde și aici au începutŭ feciorii a'și petrece românesce cu vinulŭ dăruitŭ lorŭ de bravulŭ colonelŭ. Musica regimentului cânta într'una cântece românescĭ și unŭ jocŭ înfocatŭ se 'ncinse între feciorĭ. Colonelulŭ și mai mulțĭ ofițeri s'au pusŭ în jocŭ și au beutŭ cu ei. Feciorii entusiasmați i-au purtatŭ pe brațe între strigăte continue de: „Să trăiască, Vivat, Hurah". De repețite ori le mulțămi colonelulŭ pentru purtarea lorŭ bună, dicêndu-le românesce: »Bine, fo te bine a fostŭ feciorĭ, să trăițĭ! Arătați că Românulŭ e bunŭ și bravŭ soldatŭ".

*Mars.*

## Sbuciumările de Maghiarisare în Ungaria.

Președintele Kulturegyletului din Ungaria, Karl Gerloczy (fost Gamperl) a adresatŭ președinților comitetelorŭ cercuale unŭ cercularŭ, din care „Egyetertes" dela 1 Maiu accentueză următórele:

„Nu numai pentru resolvarea petițiunilorŭ ce vinŭ din Ungaria avemŭ trebuință de mai multe puterĭ materiale, de câtŭ de care dispunemŭ acum, ci și atuncĭ când Kulturegyletulŭ vrea să asecute acea onorifică problemă, acea sfântă datoriă, ce-lŭ aștéptă în comitatulŭ Peștei și în împrejurime. E adevĕratŭ, că în acéstă direcțiune amŭ făcutŭ deja ceva în mĕsura puterilorŭ nóstre materiale. Amŭ înființatŭ în Soroksar, in Visegrad înfloritóre asilurĭ de copii. In Pilis Szanto și în Torbagy amŭ făcutŭ posibilă înființarea de asilurĭ de copii; der decă ne uitămŭ în inima țĕrii: în comitatulŭ Pesta-Pilis-Solt-Kis-Kun, asupra căruia, după capitală, trebue în prima liniă să ne îndreptămŭ atențiunea, trebue să vedemŭ câtŭ se póte mai iute, câtŭ lucru ne așteptă, câtŭ timpŭ negligeatŭ avemŭ să reparămŭ! După datele nóstre, în acéstă populațiune, care numĕră 583,000 suflete suntŭ 114,000, carĭ nu vorbescŭ unguresce, apoi 73,000 Germanĭ, 34,000 Slovenĭ și 7000 Serbĭ. In acestŭ comitatŭ suntŭ 29 comune în preponderanță séu cu totulŭ slovene, 42 comune germane și 7 comune în preponderanță sĕrbescĭ. *A câștiga pe copii acestorŭ comune pentru naționalitatea nóstră*, a încetățeni în aceste comune limba maghiară este în adevĕrŭ o frumósă problemă a Kulturegyletului maghiarŭ cu atâtŭ mai multŭ, cu câtŭ, patriotismulŭ acestorŭ comune este nendoiosŭ, fiind că *terenulŭ pentru maghiarisare e bunŭ* și fiindŭ că ei înșiși voescŭ, ca copii lorŭ să 'nvețe unguresce, der deórece cea mai mare parte suntŭ sĕracĭ, nu suntŭ în stare a'șĭ procura mijlócele necesare pentru acésta. După tóte acestea rogŭ din nou comitetele cercuale, în interesulŭ procurării mijlócelorŭ necesare spre ajungerea țintei nóstre, a desvolta o mare activitate mai alesŭ pe tĕrêmulŭ câștigării de membri și banĭ.«

Mai clarŭ și mai verde 'n față de cum o spune Gamperl, că ce scopurĭ urmărescŭ Kulturegyletele, nu se póte.

## SCIRILE DILEI.

Prea Sânția Sa Părintele Episcopŭ alŭ diecesei Aradului, *Iónŭ Mețianu*, se află de alaltăerĭ în Zĕrnescĭ, unde va mai petrece câteva dile.

—x—

Ni se scrie din *Blașiu* între altele: „Tótă lumea română va aștepta cu nerăbdare să celebréscă cum s'a serbatŭ *diua de 3 (15) Maiu în Blașiu*, loculŭ de unde a pornitŭ mișcarea de liberare a Românilorŭ. Amintirea acestei dile a serbat'o fiăcare Românŭ de aci în inima sa, causa e cunoscută. Gendarmeria a patrulatŭ prin totŭ orașulŭ și »Câmpulŭ libertății«. Pe pétra libertății n'a mai fâlfâitŭ stindardulŭ nostru tricolorŭ. Sobolĭ nu s'a găsitŭ nicĭ unulŭ".

—x—

Privitorŭ la premiarea teologului d. *N. Jurma* de cătră universitatea din *Pesta* amŭ mai primitŭ încă două comunicărĭ în care ni se dau următórele amĕrunte: »La facultatea teologică dela Universitatea din Pesta în totŭ anulŭ suntŭ două premii pentru două teme ce se desemneză de profesorĭ. Resultatulŭ se publică de comunŭ în 13 Maiu s. n., când universitatea-și serbéză și aniversarea fundărei. In anulŭ acesta am participatŭ și eu la solemnitatea acesta, și am observatŭ: că la thema istorică: „Describatur evolutio historica formae electionis Romanorum Pontificum", între alțĭ concurențĭ a concursŭ și d-lŭ *Nicolau Jurma*, teologŭ centralŭ trămisŭ din diecesa Lugoșiului, opulŭ i s'a *premiatŭ*. La thema biblică: „Praemissa historia originis librorum apocryphorum N F. innuatur paucis insigniorum argumentorum, ossendaturque varius eorumdem usus", între alți concurențĭ a concursŭ și d-lŭ *Vasiliu Lessiu* teol. centr. și bacalaureatŭ în s. Theologiă, trămisŭ din diecesa Gherlei; opulŭ i s'a primitŭ *cu laudă*. In a doua comunicare ni se împărtășesce totŭ despre premiarea d lui Jurca, clericŭ în curs. IV, alŭ cărui operatŭ în limba latină trateză despre: Evoluțiunea istorică a formei observate în alegerea Pontificilorŭ Romanĭ. Ne bucurămŭ, când vedemŭ tinerii noștri românĭ făcêndŭ așa frumóse progrese și pe terenulŭ sciințelorŭ teologice.

—x—

Zelosulŭ și multŭ meritatulŭ directorŭ alŭ școlei normale (pedagogiului) din Bârladŭ, d. *Iónŭ Popescu*, va avé Duminecă în 10 (22) Maiu o di de bucuriă în familiă. Fiica sa, d-șóra *Cornelia Popescu*, își va serba cununia cu d. Dr. *Gavril Onișorŭ*. Adresămŭ felicitările cele mai căldurose părinților și tinerei părechĭ!

—x—

La 10 Maiu n. țapărŭ în *Feldióră* la locuitorulŭ de acolo Ioanŭ Curluțŭ unŭ necunoscutŭ, care se dete de cancelistŭ la procuratura din Brașovŭ și'i spuse că e trimisŭ de procurorulŭ r. în afacerea fratelui lui Curluțŭ care e arestatŭ în Brașovŭ, ca să-i dea 25 fl. și să mérgă cu elŭ la Frecŭ, unde'lŭ așteptă procurorulŭ. Curluțŭ dete banii și însoți pe »cancelistulŭ« la Frecŭ unde pungașulŭ dispărŭ. Gendarmeria din Frecŭ fiindŭ încunosciințată, puse mâna pe elŭ în Ghirislău. Pungașulŭ e din Oradea mare și se numesce Karl Stolzer, a fostŭ închisŭ 6 lunĭ în Brașovŭ pentru înșelătoriă și la 6 Maiu n. își terminase pedépsa. In arestŭ făcuse cunoscință cu fratele lui Curluțŭ și căuta acum să profite de ea. Stolzer fu predatŭ judecătoriei de cercŭ din Făgărașŭ.

—x—

Proprietarulŭ bihoreanŭ Emerich Sztaroveszky, a testatŭ tótă averea sa de 100,000 fl. pentru înființarea unui *spitalŭ de copii* în *Oradea mare*.

—x—

Marția trecută s'a descărcatŭ asupra *Pestei* o *furtună violentă*. Intunerecŭlŭ pe la amédi a fostŭ așa de mare, încâtŭ a trebuitŭ în cele mai multe localurĭ să se aprindă lămpile. Fulgere și tunete urmau unulŭ după altulŭ, și o plóiă cu grindină cădu peste orașŭ. Furtuna a ținutŭ mai multe ore.

—x—

Ministrulŭ unguréscŭ de interne a adresatŭ unŭ *cercularŭ*, in care invită municipiile să facă colecte și apeleză la publicŭ să contribue pentru *incendiații* din Eperjes, Careii-marĭ, Ciuc-Kozmas, Ciugudŭ, Kesznyet, Curticĭ, Mărgău, Sojtór și Trățcău. Cercularulŭ înregistréză că în Eperjes au arsŭ 191 case și 53 coperișe au fostŭ dărîmate, paguba e peste 1 milionŭ; în Careii-marĭ 156 edificii, paguba aprópe 1 milionŭ; în Ciuc-Kozmas 243 case, paguba 60,000 fl.; în Ciugudŭ 120 case, în Curticĭ 102 case și edificii laterale, paguba 70,000 fl.; în Kesznyet 203 case și edificii laterale, paguba 51,000 fl.; în Mărgău 36 case, în Sojtór 80 case, paguba 80,000 fl.; în Trățcău 56 case. — Der Galații unde au rĕmasŭ?

—x—

O comisiune compusă din d-nii *M. Cogălniceanu*, *Al. Odobescu*, *Gr. Tocilescu*, *Ștefanŭ Greceanu* și *Gr. Manu* a fostŭ numită de primăria Bucurescilorŭ pentru a hotărî, carĭ suntŭ armele și colorile capitalei.

—x—

Se vorbesce, că peste câtva timpŭ va pleca la *Jalta* în *Crimea*, loculŭ de destinațiune alŭ Reginei Serbiei, și princesa *Milena*, soția principelui Nichita din Muntenegru.

—x—

O telegramă din *Cetinje* comunică, că botezulŭ principesei *Vera*, alŭ decelea copilŭ alŭ principelui de Muntenegru, a fostŭ celebratŭ în modŭ solemnŭ, nașĭ fiindŭ impĕratulŭ și impĕrătésa Rusiei.

—x—

In *Brăila* s'a înființatŭ o sucursală a societății albanese *„Dritta"* (lumina) din Bucurescĭ, sub președința d-lui Ionŭ A. Ferechide. Se scie, că scopulŭ societății este cultivarea și desvoltarea limbei albanese.

—x—

La 10 Septemvre 1887, se va ține *concursŭ în Bucurescĭ și la Iașĭ*, în fața unorŭ comisiunĭ numite atuncĭ, *pentru darea a trei burse*, din bugetulŭ ministerului instrucției publice, *la trei fete* pentru a studia în timpŭ de trei anĭ, la o șcólă normală de fete din Germania pedagogia și invĕțăturile anexe. Fiăcare din aceste trei burse este de lei 3000 în aurŭ pe anŭ. Condițiunile concursului suntŭ:

1) Aspirantele trebuescŭ să înainteze ministerului până la 25 Augustŭ 1887 o dare de sémă, scrisă cu mâna lorŭ, asupra vieței și ocupațiunilorŭ lorŭ (curriculum vitae) la care vorŭ alătura actele doveditóre: a) Că suntŭ fete de părinți românĭ; b) Că suntŭ botezate în religiunea creștină rĕsăritenă; c) Că n'au mai multŭ de 23 anĭ; d) Că au terminatŭ una din școlele secundare de fete ale statului séu că au trecutŭ bacalaureatulŭ. Ministerulŭ va hotărî asupra admisiunei la concursŭ.

2) Comisiunile din Iașĭ și Bucurescĭ, după ce vorŭ lua avisulŭ în scrisŭ alŭ medicului, care se va rândui pentru a esamina starea igienică a candidatelorŭ, vorŭ supune la unŭ concursŭ pe candidatele găsite destulŭ de sănĕtóse de medicŭ.

3) Materiele concursului vorŭ fi: a) Gramatica

limbei germane şi noţiunĭ de literatura germană; b) Gramatica limbei române şi noţiunĭ de literatura română; c) Istoria şi geografia ţĕrei; d) Evenimentele cele mai însemnate din istoria universală; e) Noţiunĭ de pedagogie şi psihologie.

4) Pentru tóte aceste materii se va face câte o probă în scrisŭ, er pentru una din aceste materii, după alegerea comisiunei, se va face o lecţiune orală în romănesce.

—x—

Sĕptĕmâna trecută au plecatŭ din portulŭ Brăila următórele vase: vaporulŭ „Galatzi« cu 88 boi şi 33 viţei pentru Italia; vaporulŭ »Dio Fili« cu 104 boi, pentru Italia; vaporulŭ »Selinunte‘ cu 27 mânzaţĭ, 20 boi şi 4 cai, totŭ pentru Italia.

—x—

In ediţiunea *„Amiculŭ Familiei“* din Gherla au eşitŭ de sub tiparŭ următórele opurĭ: *„Numerii 76 şi 77“*, n raţiune istorică după Wachsmann. de I. *Tanco*; preţulŭ 30 cr. — *„Puterea Amorului“* novelă de *„Paulina C. Z. Rovinaru*; preţulŭ unui esemplarŭ e 20 cr., 6 esemplare costă numai 1 fl. — *„Probitatea în copilăriă“* schiţă din sfera educaţiunei, după Ernest Legouve; preţulŭ 10 cr., 10 esemplare costă 60 cr.

In sfera literaturei bisericescĭ române, d-lŭ *Gavrilŭ Popŭ*, protopopulŭ Cluşiului, a scosŭ de sub tiparŭ: *„Predice poporalĭ pe Duminecĭ şi sĕrbătorĭ“*, ocasionalĭ şi pentru morţĭ; tomulŭ alŭ III-lea. pe sĕrbătorĭ; preţulŭ 1 fl. — D-lŭ preotŭ şi protopopŭ *Titŭ Budu*, din Satu-Şiugatagŭ a deschisŭ abonamentŭ la alŭ II lea tomŭ alŭ opului sĕu: *„Predicĭ funebrale şi iertăciunĭ“*, acomodatŭ pentru diverse ocasiunĭ şi numĕróse casurĭ de mórte; preţulŭ 1 fl. De asemenea a deschisŭ d-lŭ Titŭ Budu abonamentŭ şi pentru a *doua ediţiune* din *„Catechesele pentru pruncii scolarĭ«*, tipăritŭ mai ânteiu la 1877. Preţulŭ nouei ediţiunĭ 1 fl. 50 cr. esemplarulŭ.

## Sinodulŭ archidiecesanu din Sibiiu.

*Sibiiu*, 19 Aprilie 1887.

(Urmare.)

Cu privire la fundaţiunea »Şaguna“ comisiunea financiară propune: »Constatându-se, că ajutórele votate din acéstă fundaţiune în bugetele anilorŭ 1884, 1885 1886 nu suntŭ estradate, ci figureză ca superplus în suma totală de 18,818 fl. 25 cr. şi în considerare, că ajutórele suntŭ votate din partea comisiunei administrative a fundaţiunei, der espediţiunea este din cause nemotivate nefăcută — sĕ dispună Veneratulŭ sinodŭ, ca eliberarea ajutórelorŭ votate sĕ se facă sub durata sesiunei presente, er încâtŭ s'ar mai constata şi pe viitorŭ atarĭ iregulerĭtăţĭ se va trage la rĕspundere întrega comisiune a fundaţiunei, dênsa fiindŭ responsabilă pentru ne punerea în lucrare a voinţii fundatorului. Totodată observându-se, că la distribuirile de până acuma unele ţinuturĭ ale archidiecesei suntŭ mai preferite, se îndrumă comisiunea administrativă a fundaţiunei, ca la impărţirea ajutorelorŭ sĕ ţină semă la tote ţinuturile din archidiecesă şi sĕ nisuiască intr'acolo, sĕ se formeze în singuraticele protopresbiterate unele centre provĕdute cu scole corĕspundĕtóre şi parochii bine dotate.“

Presidiulŭ observă, că comisiunea şi-a trecutŭ competinţa în acéstă privinţă; cu tóte aceste pe presidiulŭ nu-lŭ supĕră sĕ se tracteze acestŭ obiectŭ şi la acestŭ locŭ, constată însĕ, că aceste propunerĭ suntŭ de totŭ drastice, şi nu înţelege, că ce se intenţioneză prin atarĭ propunerĭ, pentru că asigură pe Ven. sinodŭ, că prin o atare procedere scopulŭ doritŭ nu se póte ajunge. Presidiulŭ a declaratŭ dela inceputŭ, că se vorŭ regula şi aceste 2 fundaţiunĭ, numai răgazŭ sĕ fiă. Dep. I. *Hannia*, provocându-se la conclusele sinodale referitóre la fundaţiunea „Şaguna,“ doresce a sci, decă vine în acéstă privinţă vre-unŭ raportŭ separatŭ. *Presidiulŭ* declară, că consistoriulŭ a intreprinsŭ paşii de lipsă în acéstă afacere. şi lucrulŭ e în curgere, der nefiindŭ cestiunea terminată, în acéstă sesiune nu se póte presenta raportŭ din partea consistoriului, asigură însĕ pe d-lŭ deputatŭ, că cestiunea nu e perdută din evidenţă.

Raportorulŭ R. *Patiţa*, susţine, că propunerile nicĭ decum nu suntŭ drastice şi se provocă la unele declarărĭ ale presidiului făcute pe cale privată că adecă până Marţĭ va dispune impărţirea ajutorelorŭ votate. Marţĭ a trecutŭ şi totŭ nu s'a făcutŭ nimicŭ Vremŭ sĕ se împartă odată cele 18,000 votate. Trebue sĕ aducemu unŭ conclusŭ, care sĕ ne dea garanţii pe viitorŭ *Presidiulŭ* dice, că n'a promisŭ d lui dep. Patiţa, că până Marţĭ va face ceea ce a amintitŭ d-sa. D-nilorŭ Patiţa şi Şagău li-a spusŭ confidenţialŭ, că va face acelŭ lucru Lunĭ orĭ Marţĭ, décă va ave timpŭ, der sigurŭ n'a promisŭ. *Şagău*: Ex. Vostră aţĭ disŭ că Marţĭ, decă se póte. *Nicóră* dice că trebue găsită o cale, ca sĕ scăpămŭ din acéstă incurcătură. Până acum nu s'a espedatŭ nimicŭ, trebue sĕ facemŭ ceva, ca sĕ se espedeze. Astfelŭ de trăgănirĭ au urmărĭ triste. Aşa nu mai merge. Sĕ se primescă propunerea comisiunei. *Presidiulŭ* constată, că se intenţioneză a abusa de paciinţa şi de posiţia presidiului; dela inceputulŭ sesiunei a afirmatŭ, că trei obiecte suntŭ, cari-lŭ supĕră, că încă nu s'au regulatŭ definitivŭ, der a asiguratŭ pe Ven. sinodŭ, că va căuta, ca şi aceste obiecte sĕ-şi afle resolvirea finală şi sĕ se pună în cursŭ regulatŭ; acum din tote părţile se aruncă bombe, căutându-se numai ce nu e făcutŭ încă şi nici unulŭ nu reflecteză la cele ce s'au făcutŭ şi suntŭ în ordine, ca şi când totulŭ ar depinde numai dela acéstă cestiune: declară totodată, că mai departe se va abţiné a da orice desluşirĭ referitorŭ la aceste obiecte, şi lasă în voia liberă a Ven. sinodŭ, sĕ decidă, ce va afla consultŭ. Dep. *Stefanŭ Iosifŭ* observă, că intr'adevĕrŭ nu póte sĕ consimtă cu o astfelŭ de procedură din partea unorŭ d-nĭ deputaţĭ, şi de asta convingere crede, că suntŭ toţĭ acei deputaţĭ sinodalĭ, carĭ au în vedere şi voescŭ numai binele bisericei; a ajunsŭ însĕ lucrulŭ astădĭ acolo, de se vorbesce despre impărţirea acestorŭ ajutóre şi în cercurilĕ cele mai de josŭ ale poporului, dênsulŭ nu póte consimţi cu propunerile comisiunei, îşi ia voia însĕ a ruga pe Escel. Sa, ca sĕ bine-voiéscă a duce în îndeplinire câtŭ se póte mai curêndŭ a estă afacere.

*Presidiulŭ* declară din nou, că rĕulŭ va trebui sĕ se delăture cu orĭ ce preţu, aplicândŭ tóte mijlócele necesare, orĭ-ce jertfe şi lupte, ce va avea sĕ întimpine; la acesta însĕ se recere timpŭ. Dep. *Preda*. observă că dênsulŭ încă consimte cu declarările Escel. Sale, şi recunósce, că prin provocarea de conflicte nu se potŭ deslega cestiunĭ de o importanţă atâtŭ de insemnată; se vede decĭ îndemnatŭ a face următórea propunere: „Comisiunea administrativă a fundaţiunei Şiguna se îndrumă, ca în terminŭ de 30 dile dela terminarea sesiunei presente, sĕ ducă îndeplinire conclusele aduse în privinţa ajutorelorŭ votate din fundaţiune; mai departe se îndrumă, ca despre ducerea îndeplinire sĕ facă raportŭ la consistoriu er în viitor în fiă-care anŭ sĕ aşternă prin consistoriu raport general despre activitatea sa desvoltată indecursulŭ acelui anŭ'. *Patiţa* dice că sĕ se facă asignarea banilorŭ la casă; acesta se póte face într'o di, nu suntŭ de lipsă 30 dile. Destulŭ de rĕu că unŭ anŭ de dile n'a fostŭ de ajunsŭ sĕ se facă o simplă espediţiă. Ceremŭ ca comisiunea sĕ ne asculte dorinţele nóstre. — Punêndu-se la votŭ propunerea dep. Preda, se primĭ.

Totŭ comisiunea financiară prin *R. Patiţa* raporteză asupra raportului consistorialŭ referitorŭ la fundaţiunea „Andronic“, constatândŭ la acéstă fundaţiune unŭ progresŭ îmbucurătorŭ, şi că la distribuirea ajutorelorŭ din acéstă fundaţiune s'au luatŭ în dreptă considerare tote ţinuturile archidiecesei, ceea ce se recomandă şi pe viitorŭ: dreptŭ aceea comisiunea propune: a se lua spre sciinţă acestŭ raportŭ. De asemenea comisiunea financiară refereză prin raportorulŭ R. Patiţa asupra raportului consistorialŭ referitorŭ la adaptările edificiului seminarialŭ şi urcarea taxei anuale de internatŭ dela 60 fl. la 100 fl., comisiunea face următórea propunere: Intreprinderea lucrărilorŭ de adaptare şi reparare la edificiulŭ seminariului „Andreianŭ“ în sumă de 12,155 fl. 37 cr. sĕ aprobă. Totodată începândŭ cu anulŭ şcolarŭ 1887/8, se urcă tacsa annală de internatŭ pentru elevii seminarialĭ la suma de 100 fl., înlocuindu se în § 22 din regulamentulŭ pentru seminarulŭ teologicŭ-pedagogicŭ suma de 60 fl. cu suma de 1000 fl.

Dep. V. *Dămianŭ*, accentuândŭ starea cea miseriă a poporului nostru în ceea ce privesce urcarea tascei seminariale face propunerea: ca tacsa seminarială se rĕmână şi în viitorŭ 60 fl. Dep. E. *Brote*, reflectându i deputatului Vas. Dămianŭ, recunósce şi dênsulŭ totŭ aşa de bine împrejurările sinistre, în carĭ trăesce poporulŭ nostru. der nu e posibilŭ, ca fondulŭ seminarialŭ sĕ pótă suporta şi mai departe acesta sarcină; chiar pe lângă tacsa anuală de 100 fl. mai rĕmâne o sumă considerabilă în sarcina fondului, căcĭ abia îşĭ póte închipui o provedere mai eftină ca acésta, când pentru 34 cr. pe di evulŭ pe lângă instrucţiune primesce dejunŭ, prândŭ, cină, cuartirŭ, încăldĭtŭ şi lumină, în odăi bune, curate şi sănĕtóse. *Presidiulŭ* încă recunósce greutăţile vieţii de astădĭ preste totŭ, şi-ar dori forte tare, ca sĕ se pótă provede elevii nostri seminarialĭ chiar fără de nicĭ o tacsă, der e imposibilŭ, şi urcarea acesta a tacsei e dictată de necesitate imperativă, — în câtva ne póte servi spre a nu vĕ face prea marĭ temerĭ, şi împrejurarea, că la alte institute şi chiar în celelalte diecese acésta tacsă e şi mai mare. R. *Patiţa* dice dep. că eşindŭ elevii seminarialĭ în vieţa practică vicĭ unulŭ nu mai reflecteză la beneficiile avute în seminarŭ, şi nu se mai cugetă a fi recunoscĕtorĭ faţă de biserică, ci fiesce care caută a-şĭ asigura în modŭ câtŭ se pote mai rentabilŭ numai interesele sale, de aci provine, că în cele mai multe casurĭ i vedemŭ aplicându-se pe carieră cu totulŭ streină de biserică. — Punendu-se la votŭ propunerile acestea, — se primesce propunerea comisiunei financiare.

In legătură cu acestŭ conxlusŭ comisiunea organisătóre prin raportulŭ sĕu Iosifŭ *Puşcarŭ*, raportăpdŭ asupra părţii din raportulŭ generalŭ alŭ consistoriului archidiecesanŭ plenarŭ, referitore la edificarea noului seminariu, rĕmasă până acum în suspenso, face următórea propunere: Consistorulŭ se îndrumă, a nu lăsa din vedere punerea în lucrare a concluselorŭ sinodale Nr. 52 din anulŭ 1885 şi Nr. 122 din anulŭ 1886, privitore la zidirea noului seminarŭ.

## Apelŭ către p. t. publicu românŭ.

Cultura naţională este în dina de astădĭ cestiune de vieţă pentru tóte popórele, ea este cu atâta mai multŭ, de óre-ce secolulŭ de acuma va rĕmâné caracterisatŭ în istoria lumii ca eminamentele purtătorŭ alŭ stindardului sciinţelorŭ, culturei şi aspiraţiunilorŭ naţionale. Mersulŭ grăbitŭ, cu care se întrecŭ astădĭ tóte popórele la isvorulŭ culturei naţionale, este cu atâta mai periculosŭ pentru poporulŭ rĕmasŭ încă înapoi pe acéstă cale, cu câtŭ mai mare este distanţa, ce-lŭ desparte de cele lalte. Pericululŭ devine şi mai mare atuncĭ, când poporulŭ cu paşĭ trăgănaţĭ este ajunsŭ de alte popore cu paşurĭ îndĕcitŭ de accelerate: în acestŭ casŭ celŭ dintâiu este călcatŭ în piciore, strivitŭ, rănitu şi lăsatŭ în drumŭ ca nenorocitulŭ dintre tâlharii din evangheliă. Fie sigurŭ acelŭ nefericitŭ poporŭ că nu-şĭ va afla Samarineanulŭ, căcĭ progresulŭ în şciinţă şi în cultură nu cunósce *pardon*.

Nu mai este de lipsă sĕ stăruimŭ multŭ ca sĕ arĕtămu, câtŭ de neglijată a fostŭ şi este şi acuma cultura naţională a temeilorŭ române bucovinene. *Faptulŭ că în întréga Bucovină nu se află nicĭ măcarŭ o unică scólă românéscă de fetiţe*, este o dovadă destulŭ de tristă pentru acestŭ şi mai tristŭ adevĕrŭ, şi totodată o causă de marĭ îngrijirĭ pentru viitorŭ, de óre-ce sciutŭ este că din lipsa de cultură naţională rĕsarŭ tóte relele, carĭ ameninţă esistenţa unui poporŭ.

S'a pusŭ — ce-i dreptŭ — înainte de trei anĭ basă la unŭ fondŭ, din care cu timpulŭ sĕ se pótă înfiinţa *ş'in Bucovina o scólă românéscă de fetiţe*. Dêr modesta, de totŭ modesta sumuşoră de 300 fl. adunată atuncĭ şi dată în administraţiunea societăţii *„Scóla română“* din Succeavă, nu-i póte da nimĕrui speranţa, că realisarea acestei idei atâtŭ de salutare sĕ se întêmple când-va.

Spre a deştepta déră din nou inimele Românilorŭ iubitorĭ de progresulŭ culturalŭ alŭ neamului lorŭ şi spre a împinge lucrulŭ cu unŭ pasŭ mai departe, sub semnatulŭ a prelucratŭ prea interesanta şi frumósa novelă *„O rugăciune“* de Carmen Sylva, a imprimit'o în 1000 esemplare anume cu scopŭ ca sĕ se vêndă în folosulŭ *„fondului scolei românescĭ de fetiţe din Bucovina,“* şi acuma vine de rogă pre on. p. t. publicŭ românŭ sĕ binevoiască a o cumpĕra şi astfelŭ a întinde mână de ajutorŭ *pentru unŭ scopŭ de urgentă necesitate publică naţională.*

Preţulŭ novelei e 45 cr. (şi 5 cr. pentru post-port). Espediţiunĭ a conto nu se facŭ, er cu rambursare (Postnachnahme) nu se trimitŭ mai puţinŭ de 5 esemplare.

După acoperirea speselorŭ imprimării în sumă de 62 fl. 25 cr., venitulŭ întregŭ din vêndarea restului de 855 esemplare se va da în administrarea societăţii *„Şcola română“* din Suceavă (Bucovina) ca sĕ se adaugă la *„fondulŭ scólei de fetiţe“* şi despre resultatŭ se va da sémă on. p. t. publicŭ prin foile române. Mărinimoşii p. t. domnĭ şi mărinimosele domne, carĭ vorŭ binevoi a-şĭ da obolulŭ pentru acestŭ scopŭ, suntŭ rugaţĭ a se adresa la d-lŭ Amfilochiu *Turturean*, c. r. auscultantŭ în Cernăuţĭ şi la d-lŭ Stefanŭ *Saghinŭ* Drd. de s. teologiă şi prefectŭ seminarialŭ în Cernăuţĭ.

Cu deosebită stimă

*Flor. Carp.*

## SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

PESTA, 20 Maiu. — Bazarulŭ ardeleanŭ s'a închisŭ erĭ. Din taxele de întrare s'au încasatŭ 1600 fl., pentru 15,000 fl. s'a vêndutŭ marfă, pentru 10,000 s'au făcutŭ comande.

PARISŬ, 10 Maiu. — Personalităţile, cu care a conferitŭ preşedintele republicei Grévy, au recomandatŭ sĕ se însărcineze Freycinet cu formarea cabinetului. Freycinet a conferitŭ multŭ timpŭ cu preşedintele republicei. Se vorbesce, că Freycinet are intenţiunea sĕ compună ministerulŭ esclusivŭ din elemente nouĕ; ca condiţiune pune, ca Boulanger sĕ nu între în ministerŭ.

BRUXELA, 20 Maiu. — Meetingurile lucrărilorŭ au hotărîtŭ sĕ continue greva până la estremŭ.

## DIVERSE.

**Pantomimă politică.** — In circulŭ din Kiew alŭ fraţilorŭ Nikitin se dă acum o pantomimă politică: în actulŭ alŭ doilea este unŭ balŭ, la care iau parte diferite personaje istorice. Vine prinţulŭ Bismark, primitŭ de publicŭ cu fluerăturĭ, er Napoleonŭ I e aplaudatŭ. Prinţul Battenberg se aşédă lângă Napoleon. Publiculŭ ride. Skobelew, care e primitŭ cu aplause frenetice, vine şi respingêndŭ pe prinţulŭ de Battenberg îi ocupă loculŭ lângă Napoleon I. Şi Boulanger este aplaudatŭ. In actulŭ alŭ treilea vine unŭ cortejŭ de nuntă, în care Skobelew şi Boulanger şedŭ în *troică* seu căruţă cu trei cai. Troica e aplaudată cu entusiasmŭ.

***

**Istoria şalului.** — Unŭ ambasadorŭ turcŭ la Parisŭ, în timpulŭ revoluţiei, a trimesŭ unei *cetăţene* de rangŭ inaltŭ, pentru care avea o simpatiă deosebită, unŭ şalŭ minunatŭ din Constantinopolŭ. Până în acea di şalulŭ era unŭ ce necunoscutŭ în Parisŭ şi de aceea dama nu scia ce sĕ facă cu elŭ. In cele din urmă credŭ că se potrivesce mai bine spre a'şĭ învĕli piciórele în timpŭ de iernă. Astfelŭ şalulŭ, acestŭ străinŭ orientalŭ, a statŭ la începutŭ întinsŭ la piciórele Europenelorŭ. Napoleonŭ, întorcendu-se din Egiptŭ, a pusŭ şalulŭ în drepturile sale. Elŭ întinse mai multe şalurĭ de caşmirŭ, nu la piciórele, ci pe umerii iubitei sale Iosefine. Dênsa avea sĕ facă întrarea şalului în societate, şi acesta s'a întêmplatŭ printr'unŭ evenimentŭ istoricŭ. Era la 24 Decemvre 1800, când s'a atentatŭ, prin o maşină infernală, la vieţa consulului Bonaparte. Elŭ cu soţia sa erau tocmai sĕ se urce în trăsură, când generalulŭ Rapp observă, că şalulŭ Iosefinei nu şedea cum se cade. Iosefina îi permise ridêndŭ sĕ aranjeze şalulŭ cum va crede mai bine. Acestă mică întârdiere a făcutŭ ca maşina infernală sĕ explodeze prea curêndŭ şi fără resultatulŭ doritŭ de atentatorĭ. Astfelŭ prin galanteria generalului Rapp nu numa, că s'a impedecatŭ unŭ evenimentŭ, care ar fi datŭ Europei unŭ altŭ aspectŭ, ci şi în imperiulŭ modei s'a provocatŭ o nouă epocă.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu.

### Cursulŭ la bursa de Viena
din 18 Maiu st. n. 1887.

| | |
|---|---|
| Rentă de aurŭ 5% | 101 65 |
| Rentă de hârtiă 5% | 87.90 |
| Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare | 150 70 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) | 97 50 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune) | 127 — |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune) | 115 50 |
| Bonurĭ rurale ungare | 104 80 |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 104.60 |
| Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ | 104 75 |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 104 60 |
| Bonurĭ rurale transilvane | 104 70 |
| Bonurĭ croato-slavone | 104 50 |
| Despăgubire p. dijma de vinŭ ung. | 99.25 |
| Imprumutulŭ cu premiu ung. | 119 60 |
| Losurile pentru regularea Tisei și Segedinuluĭ | 122.60 |
| Renta de hârtiă austriacă | 81 30 |
| Renta de arg. austr. | 82 35 |
| Renta de aurŭ austr. | 112 — |
| Losurile din 1860 | 135.75 |
| Acțiunile băncei austro-ungare | 880 50 |
| Act. băncei de creditŭ ung. | 284 75 |
| Act. băncei de creditŭ austr. | 284.25 |
| Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ | 5 97 |
| Napoleon-d'orĭ | 10.07 |
| Mărcĭ 100 împ. germ. | 62.35 |
| Londra 10 Livres sterlinge | 127.— |

### Bursa de Bucuresci.
Cota oficială dela 5 Maiu st. v. 1887.

| | Cump. | vênd. |
|---|---|---|
| Renta română (5%). | 92— | 92½ |
| Renta rom. amort. (5%) | 94— | 95— |
| » convert. (6%) | 86— | 88½ |
| Împr. oraș. Buc. (20 fr.) | 34— | 36 — |
| Credit fonc. rural (7%) | 105½ | 106— |
| » „ „ (5%) | 89— | 89½ |
| » » urban (7%) | 102¼ | 103— |
| » » „ (6%) | 95— | 96— |
| » » » (5%) | 86— | 86½ |
| Banca națională a României 500 Lei | —— | —— |
| Ac. de asig. Dacia-Rom. | —— | —— |
| « » » Națională | —— | —— |
| Aurŭ contra bilete de bancă | 15.25 | 15.75 |
| Bancnote austriace contra aurŭ. | 2.02 | 2.03 |

### Cursulu pieței Brașovŭ
din 19 Maiu st. n. 1887

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Bancnote românescĭ | Cump. | 8.63 | Vend. | 8.65 |
| Argint românesc | » | 8.55 | » | 8 60 |
| Napoleon-d'orĭ | » | 10 — | » | 10.06 |
| Lire turcescĭ | » | 11.35 | » | 11.40 |
| Imperialĭ | » | 10.35 | » | 10.40 |
| Galbenĭ | » | 5 91 | » | 5.95 |
| Scrisurile fonc. »Albina» 6% | » | 101.— | » | 102.- - |
| „ » „ 5% | „ | 98.— | » | 99.— |
| Ruble Rusescĭ | » | 111.— | » | 112.— |
| Discontulŭ | » | 7—10% pe anŭ. | | |

Nr. 4708—1887. 3—3

## Publicațiune.

Anunțările făcute în sensulŭ dispozițiunilorŭ § lui 189 alŭ art. de lege XXIII. din anulŭ 1885 a **obiectelorŭ de apă și a drepturilorŭ pentru folosirea apei de pe teritoriulŭ orașului Brașovŭ** zacŭ spre scopulŭ mai departei anunțări, din **1—31 Maiu a. c.** în despărțĕmêntulŭ protocolului de exhibite alŭ subscrisului magistratŭ, spre examinare din partea fiă-căruia.

Se provócă totŭ odată cei interesațĭ, ca celŭ multŭ pană în **31 Maiu a. c.** sĕ ascearnă subscrisului magistratŭ eventualele observațiunĭ la singuraticele anunțărĭ, totușĭ însĕ pentru fiă-care anunțare, în modŭ separatŭ.

Brașovŭ, 30 Aprilie 1887.

*Magistratulŭ orășenescŭ.*

## *Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!*

Rugămŭ pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea preunumerațiunei se binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fâșia sub care au primitŭ diarulŭ nostru pânâ acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și postaultimă.

Décă se ivescŭ iregularitățĭ la primirea diarului onor. abonațĭ suntŭ rugațĭ a ne încunosciința imediatŭ prin carte postale, ca în câtŭ depinde dela noi, sĕ se delătureze *ADMINISTR. „GAZ. TRANS“*

# TARIFA

## anunțurilorŭ și insertiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. —cr. 6.

Pentru insertiunĭ și reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

**Pentru repețirĭ se acórdă următórele rabate:**

| | |
|---|---|
| Pentru repețirĭ de 3— 4 orĭ | 10% |
| „ „ „ 5— 8 „ | 15% |
| „ „ „ 9—11 „ | 20% |
| „ „ „ 12—15 „ | 30% |
| „ „ „ 16—20 „ | 40% |
| Dela 20 de repețirĭ în susŭ | 50% |

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ și reducerĭ și peste cele însemnate mai susŭ.

# Mersulŭ trenurilorŭ

**Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.**

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

### Predealŭ-Budapesta

| | Trenŭ de persone | Tren accelerat | Trenu omnibus | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|---|
| Bucurescĭ | — | — | — | 7.30 |
| Predealu | — | — | — | 1.14 |
| | — | — | — | — |
| Timișŭ | — | — | — | 1.45 |
| Brașovŭ | — | — | — | — |
| | 7.47 | — | 4.16 | 2.32 |
| Feldióra | 8.24 | — | 5.02 | — |
| Apatia | 8 51 | — | 5.43 | — |
| Agostonfalva | 9.14 | — | 6.15 | — |
| Homorodŭ | 9.51 | — | 7.06 | — |
| Hașfaleu | 11.03 | — | 8.52 | — |
| Sighișóra | 11.29 | — | 9.19 | — |
| | 11.26 | — | 9.31 | — |
| Elisabetopole | 12 09 | — | 10 16 | — |
| Mediașŭ | 12.29 | — | 10 57 | — |
| Copsa mică | 12.44 | — | 11.19 11.31 | — |
| Micăsasa | 1.05 | — | 11.52 | — |
| Blașiu | 1.34 | — | 12.31 | — |
| Crăciunelŭ | 1.46 | — | 12.48 | — |
| Teiușŭ | 2.09 | — | 1.22 | — |
| Aiudŭ | 2.39 | — | 2 8 | — |
| Vințulŭ de susŭ | 3.01 | — | 2 48 | — |
| Uióra | 3.08 | — | 2 56 | — |
| Cucerdea | 3.14 | — | 3 64 | — |
| Ghirișŭ | 3.53 | — | 4 51 | — |
| Apahida | 5.10 | — | 5.28 | — |
| Clușiu | 5.30 | — | 5 56 | — |
| | — | 6.03 | — | 8.00 |
| Nedeșdu | — | 6.21 | — | 8.36 |
| Ghirbĕu | — | — | — | 9.02 |
| Aghirișŭ | — | — | — | 9.32 |
| Stana | — | — | — | 10.11 |
| Huiedinŭ | — | 7.14 | — | 10.5 |
| Ciucia | — | 7.43 | — | 12 16 |
| Bucia | — | — | — | 12.50 |
| Bratca | — | — | — | 1.21 |
| Rév | — | 8.22 | — | 2.02 |
| Mező-Telegd | — | 8.48 | — | 3.06 |
| Fugyi-Vásárhely | — | — | — | 3.38 |
| Várad-Velințe | — | — | — | 3.54 |
| Oradia-mare | — | 9.13 | — | 4.05 |
| | — | 9.18 | 10.55 | 4.50 |
| P. Ladány | — | 10.38 | 1.23 | 7.28 |
| Szolnok | — | 12.20 | 3.24 | — |
| Buda-pesta | — | 2.15 | 10.05 | — |
| Viena | — | — | 2.15 | — |
| | — | 8.00 | 6.05 | — |

### Budapesta—Predealŭ

| | Trenu de pers. | Tren accelerat | Trenŭ omnibus | Trenu de persone | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|---|---|
| Viena | 11.10 | — | — | — | — |
| Budapesta | 7.40 | 2.— | 8.10 | 6.20 | 8.00 |
| Szolnok | 11 05 | 3.58 | 7 38 | 9.34 | 11.4[illegible] |
| P. Ladány | 2 02 | 5.28 | 5 40 | 11.26 | 2.31 |
| Oradea mare | 4.[illegible]2 | 6.58 | 9.14 | 1.3[illegible] | — |
| Várad-Velencze | — | — | 9.24 | 2.06 | — |
| Fugyi-Vásárhely | — | — | 9 41 | 2 17 | — |
| Mezö-Telegd | — | 7.33 | 10 19 | 2.40 | — |
| Rév | — | 8.04 | 11.38 | 3.24 | — |
| Bratca | — | — | 12.18 | 3.47 | — |
| Bucia | — | — | 12.54 | 4.07 | — |
| Ciucia | — | 8.58 | 1.57 | 4 33 | — |
| Huiedin | — | 9.28 | 3.11 | 5.15 | — |
| Stana | — | — | 3.40 | 5.31 | — |
| Aghiriș | — | — | 4.15 | 5.55 | — |
| Ghirbĕu | — | — | 4 36 | 6.07 | — |
| Nedeșdu | — | — | 4.58 | 6.24 | — |
| Clușia | — | 10.28 | 5.26 | 6.43 | — |
| | 11.00 | — | — | — | 7.08 |
| Apahida | 11 19 | — | — | — | 7.36 |
| Ghiriș | 12 30 | — | — | — | 9.06 |
| Cucerdea | 1.01 | — | — | — | 9.53 |
| | 1 06 | — | — | — | 10.— |
| Uióra | 1 13 | — | — | — | 10.[illegible]9 |
| Vințulŭ de susŭ | 1 20 | — | — | — | 10.19 |
| Aiudŭ | 1.41 | — | — | — | 10.48 |
| Teiușŭ | 2.00 | — | — | — | 11.14 |
| Crăciunelŭ | 2.35 | — | — | — | 12.12 |
| Blașŭ | 2.48 | — | — | — | 12.30 |
| Micăsasa | 3.20 | — | — | — | 1.12 |
| Copșa mic. | 3 36 | — | — | — | 1.32 |
| Mediașŭ | 4.00 | — | — | — | 2.18 |
| Elisabetopole | 4.35 | — | — | — | 3.03 |
| Sigișóra | 5.12 | — | — | — | 3.49 |
| Hașfaleu | 5.37 | — | — | — | 4.28 |
| Homorod | 7.02 | — | — | — | 6.16 |
| Agostonfalva | 7.43 | — | — | — | 7.06 |
| Apatia | 8.11 | — | — | — | 7.46 |
| Feldióra | 8.41 | — | — | — | 8.25 |
| Brașovŭ | 9.21 | — | — | — | 9.15 |
| | — | — | 1.55 | — | — |
| Timișŭ | — | — | 2.53 | — | — |
| Predealŭ | — | — | — | — | — |
| | — | — | 3.28 | — | — |
| Bucurescĭ | — | — | 9.35 | — | — |

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

### Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

| | Trenŭ omnibus | Trenŭ accelerat | Trenŭ de persóne |
|---|---|---|---|
| Teiușŭ | 11.24 | — | 2.40 |
| Alba-Iulia | 11.39 | — | 3 14 |
| Vințulŭ de josŭ | 12 30 | — | 4.22 |
| Șibotŭ | 12.52 | — | 4.50 |
| Orăștia | 1.01 | — | 5 [illegible]8 |
| Simeria (Piski) | 2.03 | — | 5.47 |
| Deva | 2 52 | — | 6.35 |
| Branicĭca | 3.23 | — | 7.02 |
| Ilia | 3.55 | — | 7.[illegible]8 |
| Gurasada | 4 08 | — | 7.40 |
| Zam | 4.25 | — | 8.11 |
| Soborșin | 5 3[illegible] | — | 8.46 |
| Bĕrzova | 5.56 | — | 9 33 |
| Conopŭ | 6.27 | — | 9 53 |
| Radna-Lipova | 6.47 | — | 10 27 |
| Paulișŭ | 7.28 | — | 10.42 |
| Gyorok | 7.43 | — | 10.58 |
| Glogovațŭ | 7.59 | — | 11 25 |
| Aradŭ | 8.28 | — | 11.39 |
| Szolnok | 8.42 | — | 4 52 |
| | — | — | 5.12 |
| Budapesta | — | — | 8 20 |
| Viena | — | — | 6.05 |

### Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

| | Trenu de persone | Trenu de persóne | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|
| Viena | 11.10 | 12 10 | — |
| Budapesta | 8.20 | 9.05 | — |
| Szolnok | 11.20 | 12.41 | — |
| | 4.10 | 5.45 | — |
| Aradŭ | 4 30 | 6.— | 7.04 |
| Glogovațŭ | 4 43 | 6.13 | 7.22 |
| Gyorok | 5 07 | 6.38 | 7.58 |
| Pauliș | 5.19 | 6.51 | 8 17 |
| Radna-Lipova | 5 41 | 7.10 | 8 36 |
| Conopŭ | 6 09 | 7.37 | — |
| Berzova | 6 28 | 7.55 | — |
| Soborșin | 7 25 | 8.42 | — |
| Zam | 8 01 | 9.12 | — |
| Gurasada | 8 34 | 9.41 | — |
| Ilia | 8 55 | 9. 8 | — |
| Branicĭca | 9 19 | 10.17 | — |
| Deva | 9 51 | 10 42 | — |
| Simeria (Piski) | 10.35 | 11 07 | — |
| Orăștia | 11.11 | 11.37 | — |
| Șibotŭ | 11.43 | 12.— | — |
| Vințulŭ de josŭ | 12 18 | 12.29 | — |
| Alba-Iulia | 12 36 | 12.46 | — |
| Teiușŭ | 1 29 | 1.41 | — |

### Aradŭ-Timișóra

| | Trenŭ omnibus | Trenŭ de persóna | Trenu mixt |
|---|---|---|---|
| Aradŭ | 5.48 | — | 6.05 |
| Aradulŭ nou | [illegible]19 | — | 6 33 |
| Németh-Ságh | 6.44 | — | 6.58 |
| Vinga | 7.16 | — | 7.29 |
| Orczifalva | 7.47 | — | 7.55 |
| Merczifalva | — | — | — |
| Timișóra | 9.02 | — | 9.08 |

### Simeria (Piski) Petroșenĭ

| | Trenu de persone | Trenŭ omnibus | Trenŭ mixt |
|---|---|---|---|
| Simeria | 11.25 | — | 2.42 |
| Streiu | 11.58 | — | 3.25 |
| Hațegŭ | 12.46 | — | 4 16 |
| Pui | 1.37 | — | 5.11 |
| Crivadia | 2.24 | — | 5.58 |
| Banița | 3.05 | — | 6 47 |
| Petroșenĭ | 3.37 | — | 7.12 |

### Timișóra-Aradŭ

| | Trenŭ de persóne | Trenu de persóne | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|
| Timișóra | 6.25 | — | 5.00 |
| Merczifalva | — | — | — |
| Orczifalva | 7.46 | — | 6 32 |
| Vinga | 8.15 | — | 7.02 |
| Németh-Ságh | 8.36 | — | 6.23 |
| Aradulŭ nou | 9.11 | — | 8.01 |
| Aradŭ | 9.27 | — | 8.17 |

### Petroșenĭ—Simeria (Piski)

| | Trenu de pers. | Trenŭ omnibus | Trenŭ mixt |
|---|---|---|---|
| Petroșenĭ | 10 07 | — | 6.10 |
| Banița | 10 48 | — | 6.53 |
| Crivadia | 11.25 | — | 7 37 |
| Pui | 12.05 | — | 8.20 |
| Hațegŭ | 12.42 | — | 9.01 |
| Streiu | 1.22 | — | 9.52 |
| Simeria | 1.53 | — | 10.31 |

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica lui Martin Kopony, Zernescĭ